

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

21.08.2019

Kokoustiedot

Aika 21.08.2019 keskiviikko klo 18:00 - 19:20

Paikka Kaupunginhallituksen kokoushuone

Saapuvilla olleet jäsenet

Heikki Laine, puheenjohtaja
Niina Äikäs, varapuheenjohtaja
Marko Hurula
~~Jenny Jalo~~ Tuula Suomi
Seppo Kalliotie
Anneli Kiiski
Katja Koivusalo
Niina Puoskari
Jukka Rantala
Tero Reunanen
Leena Rihko, poissa klo 18.23 - 18.25
Timo Suro
Maria Virko
Turo Vuorenhela

Muut saapuvilla olleet

Vesa Parantainen	kaupunginhallituksen edustaja
Juha Sandberg, Sosiaali- ja terveyskeskus	esittelijä
Sami Koskikallio, Sosiaali- ja terveyskeskus	pöytäkirjanpitäjä
hallintopalvelut	

Asiat 108 - 134 §

Allekirjoitukset

Heikki Laine
puheenjohtaja

Sami Koskikallio
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus Raisio, 26.8.2019

Anneli Kiiski

Katja Koivusalo

Pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä

Raisio, 27.8.2019

Sami Koskikallio
Pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

Nro	§	Liite	Otsikko	Sivu
1	108 §		Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	4
2	109 §		Kahden pöytäkirjantarkastajan valitseminen	5
3	110 §		Esityslistan hyväksyminen	6
4	111 §		Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan ilmoitusasiat 21.8.2019	7
5	112 §		Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueen lausunto Varsinais-Suomen erityishuoltopiiriin kuntayhtymän toimintasuunnitelmaan vuosille 2020 - 2022	10
6	113 §		Valtuutettu Jukka Rantalan ym. valtuutettujen aloite koskien defibrillaattorien eli sydäniskurien hankintaa	16
7	114 §		Valtuutettu Jonni Moislahden ym. valtuutettujen aloite koskien Raision ja Ruskon sotepalveluiden yhteistoimintasopimukseen liittyvää selvitystä	20
8	115 §		Työterveyshuolto Aurinkoristeyksen liiketoiminnan myyntiin liittyvän yhteistoimintamenettelyn päättäminen	24
9	116 §		Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan talousarvion toteutuminen 30.6.2019	25
10	117 §		Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan vuoden 2019 talousarvioon sisältyvä kohdentamaton menoleikkaus	27
11	118 §		Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan saatavien poistot 21.8.2019	28
12	119 §		Ruskon kunnanvaltuuston aloite - Ruskon terveysaseman ja neuvolan aukioloaikojen joustaminen	29
13	120 §		Sopimuksen irtisanominen koskien A-klinikka Oy:n päihdehuoltolaissa tarkoitettujen talvelujen tuottamista	31
14	121 §		Läsnäolo- ja puheoikeuden myöntäminen nuorisovaltuuston jäsenille sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan talousarviokokoukseen	32
15	122 §		Vanhusneuvoston sihteerin valinta	33
16	123 §	1-2	Henkilökohtaiset lisät	34
17	124 §		Vammaistalvelujen ohjaajan määrääkainen palkantarkistus	36
18	125 §		Sosiaali- ja terveyskeskuksen viranhaltijapäätökset 21.8.2019)	37
19	126		Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan salaiset ilmoitusasiat, salassa pidettävä, Sosiaalihuollon asiakaslaki § 14, (sidotaan eri kirjaan)	
20	127		Lausunto Turun hallinto-oikeudelle vammaistalveluasiassa, salassa pidettävä, Sosiaalihuollon asiakaslaki § 14, (sidotaan eri kirjaan)	
21	128		Lausunto Turun hallinto-oikeudelle vammaistalveluasiassa, salassa pidettävä, Sosiaalihuollon asiakaslaki § 14, (sidotaan eri kirjaan)	
22	129		Vammaistalveluasia, salassa pidettävä, Sosiaalihuollon asiakaslaki § 14, (sidotaan eri kirjaan)	

- 23 130 [Hoito- ja hoivapalveluiden asia, salassa pidettävä, Sosiaalihuollon asiakaslaki § 14, \(sidotaan eri kirjaan\)](#)
- 24 131 [Hoito- ja hoivapalveluiden asia, salassa pidettävä, Sosiaalihuollon asiakaslaki § 14, \(sidotaan eri kirjaan\)](#)
- 25 132 [Hoito- ja hoivapalveluiden asia, salassa pidettävä, Sosiaalihuollon asiakaslaki § 14, \(sidotaan eri kirjaan\)](#)
- 26 133 [Hoito- ja hoivapalveluiden asia, salassa pidettävä, Sosiaalihuollon asiakaslaki § 14, \(sidotaan eri kirjaan\)](#)
- 27 134 [Vammaispaalveluasial, salassa pidettävä, Sosiaalihuollon asiakaslaki § 14, \(sidotaan eri kirjaan\)](#)

Muutoksenhaku

108-134 § [Muutoksenhakuohje pöytäkirjaan](#)

108 §**Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen****Päätösehdotus**

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta toteaa kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

109 §**Kahden pöytäkirjantarkastajan valitseminen**

Päätösehdotus	Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta valitsee tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi Anneli Kiiskin ja Katja Koivusalon.
Päätös	Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

110 §**Esityslistan hyväksyminen**

Päätösehdotus	Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta käsittelee asiat laaditun esityslistan mukaisessa järjestyksessä.
Päätös	Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Asianro 26/00.02.02/2019

§ 111

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan ilmoitusasiat 21.8.2019

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg:

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan tietoon saatetaan seuraavat ilmoitusluontoiset asiat:

1. Sosiaali- ja terveystalvelujen johtajan ajankohtaiskatsaus (suullinen)
2. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
  - Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus vuodelta 2018
3. Aluehallintovirasto www.avi.fi
  - Päätös: Lupa yksityisen terveydenhuollon talvelujen antamiseen / Bro-team Oy
  - Päätös: Lupa yksityisen terveydenhuollon talvelujen antamiseen / Tulkkaus Silta Oy
  - Päätös: Yksityisen terveydenhuollon talvelujen antamista koskevan luvan muuttaminen / Bristol Oy
  - Päätös: Yksityisen terveydenhuollon talvelujen antamista koskevan luvan muuttaminen / Jari Remes Oy
  - Päätös: Yksityisen terveydenhuollon talvelujen antamista koskevan luvan muuttaminen / SunCare Oy
  - Kirje: Yksityisten sosiaalitalvelujen tuottamista koskevan ilmoituksen peruuttaminen / Sofita Oy
  - Päätös: Ilmoituksenvaraisten yksityisten sosiaalitalvelujen rekisteröinti / Tuki- ja terapiatalvelu Fido Oy
  - Päätös: Ilmoituksenvaraisten yksityisten sosiaalitalvelujen rekisteröinti / Janni Ahlroos
  - Ilmoitus: Yksityisten sosiaalitalvelujen vastuuhenkilön vaihtuminen / Kotitalvelu Mehiläinen Oy
  - Ilmoitus: Yksityisen terveydenhuollon talvelujen tuottajan toimintakuntien lisäyksestä / Fysiokeskus Turku Oy

- Ilmoitus: Yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajan palvelutoiminnan lopettamisesta / Mandibula Raisio Oy

4. Ilmoitus yksityisten sosiaalipalvelujen tuottamisesta www.avi.fi

- Vinyl 7 Oy
- Esperikoti Ratamo Turku
- Juho Valamaa
- Sosiaalipalvelusäätiö Ote sr
- Varsinais-Suomen sosiaalipalvelut Oy
- Tuulenhuiske
- Anne Lieke

5. Valvira www.valvira.fi

- Päättös: Lupa yksityisen terveydenhuollon palvelujen antamiseen ja ilmoitus yksityisen terveydenhuollon palvelutoiminnan alkamisesta / Heero Oy
- Päättös: Lupa yksityisen terveydenhuollon palvelujen antamiseen ja ilmoitus yksityisen terveydenhuollon palvelutoiminnan alkamisesta / Itäkallio Oy
- Päättös: Lupa yksityisen terveydenhuollon palvelujen antamiseen ja ilmoitus yksityisen terveydenhuollon palvelutoiminnan alkamisesta / Suomen Haavahoito Oy
- Päättös: Lupa yksityisen terveydenhuollon palvelujen antamiseen ja ilmoitus yksityisen terveydenhuollon palvelutoiminnan alkamisesta / Kuura Terveystalvelut Oy
- Päättös: Yksityisen terveydenhuollon palvelujen antamista koskeva luvan muuttaminen / Sivupersoonaa Oy
- Päättös: Yksityisen terveydenhuollon palvelujen antamista koskeva luvan muuttaminen / OmaValmius Oy
- Päättös: Yksityisen terveydenhuollon palvelujen antamista koskeva luvan muuttaminen / Suomen Syöpäyhdistys – Cancerföreningen i Finland ry

- Päättös: Yksityisen terveydenhuollon palvelujen antamista koskeva luvan muuttaminen / Debora Oy
- Päättös: Yksityisen terveydenhuollon palvelujen antamista koskeva luvan muuttaminen / Debora Oy
- Ilmoitus: Yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajan toimipai-kan lopettaminen / KotiHammas Oy
- Ilmoitus: Yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajan toimipai-kan lopettaminen / Hippo Terapiaklinikka Oy
- Ilmoitus: Yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajan toimipai-kan lopettaminen / Hoiva Mehiläinen Oy
- Ilmoitus: Yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajan toimipai-kan toimintakuntien lisääminen / Coronaria Diagnostiikka Oy
- Ilmoitus: Yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajan toimipai-kan toimintakuntien lisääminen / Coronaria Radiologipalvelu Oy
- Ilmoitus: Yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajan toimipaik-kojen nimenmuutos / Attendo Terapia Oy
- Valvonta- sekä tarkastuskäynnin kertomus / Ykköskoti Ketunkallio

6. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri www.vsshp.fi

- hallituksen kokouksen 11.6.2019 ja 6.8.2019 pöytäkirjat ja 20.8.2019 esityslista
- valtuuston kokouksen 11.6.2019 pöytäkirja

VSSH:n tiedotteet internetissä:

<http://www.vsshp.fi/fi/sairaanhoitopiiri/media-tiedotteet-viestinta/tiedotteet/>

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta päättää merkitä ilmoitusasiat tiedok-seen.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

21.08.2019

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

§ 89

12.6.2019

Asianro 651/05.04.00/2019

§ 112**Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueen lausunto Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän toimintasuunnitelmaan vuosille 2020 - 2022****Päätöshistoria**

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta 12.6.2019 89 §

Tulosityksikön johtaja Katarina Leino 27.5.2019:

Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymä pyytää 16.5.2019 saapuneella kirjeellä jäsenkunnilta lausuntoja kuntayhtymän toimintasuunnitelmaan vuodelle 2020. Lausuntoja pyydetään 2.9.2019 mennessä.

KTO- kehitysvamma-alan tuki- ja osaamiskeskuksen lausuntopyynnössä todetaan, että sote-lakien voimaantulon jäädessä kesken myös sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita koskeva lainsäädäntö ei edennyt. Sisältölainsäädännöstä merkittäviä keskeneräiseksi jääneitä lakeja olivat mm. asiakas- ja potilaslaki, johon sisältyy IMO eli itsemääräämisoikeutta koskeva lainsäädäntö, VALAS eli vammaispalvelulaki ja palvelutuottajalaki. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta pysyy edelleen voimassa ja KTO tuottaa palvelut tämän lain nojalla. Henkilöt, joilla on kehitysvamma, tarvitsevat paljon apua ja tukea päätöksenteossa ja palvelujärjestelmän jäsentämisessä. Toimintaympäristön muutoksessa ja sisältölakien muuttuessa tämä tulee ottaa huomioon.

KTO on kehittänyt toimintaansa kehitysvammaisille suunnatuissa palveluissa. Kuntoutuskeskus ja asiantuntijapalveluyksikkö ovat keskittäneet toimintansa paljon apua ja tukea tarvitsevien kehitysvammaisten ja muiden neuropsykiatristen asiakkaiden tutkimukseen ja kuntoutukseen sekä elämänkriisien hoitoon. Kuntoutuskeskuksessa on ympärivuorokautisia asiakaspaikkoja 72. Asiantuntijapalveluissa on tällä hetkellä 17 työntekijää. Asiantuntijat ottavat asiakkaita vastaan sekä Paimion yksikössä, että jalkautuvat asiakkaan lähiympäristöön.

Avohuollon palveluna KTO tarjoaa työllistymistä- ja osallisuutta edistävää toimintaa sekä monimuotoisia ja vaativia asumispalveluja. Osallisuutta tukevalle toiminnalle on uudet tilat Turussa Saippuacenteristä.

Asumispalveluyksikköjä KTO:lla on 17. Kemiönsaaren asumisyksikkö on aloittanut toimintansa toukokuussa 2019. Yksikkö on tarkoitettu hoidollisille asiakkaille.

Loimaan alueella sijaitseva autismikirjon asiakkaisiin erikoistunut asumisyksikkö, Hanhenpuisto, on siirtynyt sisäilmaongelmien vuoksi Alastarolle

Ahoskodin tiloihin. Tilat mahdollistavat asiakasmäärän kasvun neljällä asiakkaalla. ARA:n kanssa on aloitettu neuvottelut 12-paikkaisen uuden asumisyksikön tilojen suunnittelusta Loimaalle. Vuoden 2020 aikana Sauvoon valmistuu erityisen haastaville asiakkaille 12-paikkainen uusi asumisyksikkö ARA:n investointina.

KTO- kehitysvamma-alan tuki- ja osaamiskeskuksen lausuntopyynnössä tuodaan esille, että kuntayhtymän talous on tasapainossa. Toiminnallistaloudellinen vastuullisuus suhteessa jäsenkuntiin on toimintaa ohjaava periaate. Palvelujen laadun kehittämistä tehdään SHQS-laatu järjestelmään pohjautuen.

Jäsenkuntien linjauksia KTO pyytää lausunnossaan seuraavissa kysymyksissä: Kehitysvammaisten lasten pienryhmäkodin ja tilapäishoidon tarve, tarve jalkautuville palveluille, täydennyskoulutukset, maksusitoumuskäytännöt terveydentilaan liittyvissä tutkimuksissa, asumispalvelun tuotantoon liittyvät linjaukset sekä tuettujen oppisopimusten totuttaminen yhdessä erityisoppilaitosten kanssa.

Raision kaupunki toteaa lausuntonaan Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueen osalta seuraavaa:

Raision ja Ruskon Yhteistoiminta-alueella kehitysvammahuollon palveluihin ei ole suunnitelmakaudella 2020 tulossa olennaisia muutoksia. Tavoitteena ovat asiakaslähtöiset ja laadukkaat palvelut kehitysvammaisille henkilöille ja että palvelut tukevat kehitysvammaisten henkilöiden omista valinnoista lähtevää elämää heidän omissa lähiyhteisöissään. Henkilöille, joilla on kehitysvamma, pyritään luomaan riittävä palvelu- ja tukiverkosto ensisijaisesti yhteistoiminta-alueen omina palveluina. Kehitysvammaisten henkilöiden laitosasuminen on purettu yhteistoiminta-alueella.

Omia tuotettuja palveluja Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueen kehitysvammahuollossa ovat varhaiskuntoutus, perhetyö, työ- ja päivätoiminta, autettu-, ohjattu- ja tuettu asuminen sekä toimeksiantosopimussuhteinen perhehoito sekä koululaisten aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta ja loma-ajanhoito vanhempien työssäolon aikana. Yhteistoiminta-alueella toimii myös kehitysneuvola.

Kehitysvammaiset, joiden toimintakykyä vastaavia tarpeita ei ole voitu järjestää omissa palveluissa, on palveluita ostettu niiltä yksityisen sektorin toimijoilta, joilla on erityisosaamista kyseisestä asiasta.

KTO tuki- ja osaamiskeskukselta ostetaan seuraavia palveluita:

- ohjattua asumista yhdelle raisiolaiselle asiakkaalle
- autettua asumista yhdelle ruskolaiselle asiakkaalle sekä yhdelle raisiolaiselle asiakkaalle

- koululaisten aamu- ja iltapäivähoitoa Mylly-Antin koulun yhteydessä toimivasta aamu- ja iltapäiväkerhosta yhdelle raisiolaiselle ja yhdelle ruskolaiselle asiakkaalle
- työtoimintaa yhdelle ruskolaiselle asiakkaalle
- osallisuutta edistävää toimintaa avustajalla yhdelle raisiolaiselle asiakkaalle
- lyhytaikaishoitoa/omaishoidon tukipalvelua neuropsykiatrisessa yksikössä yhdelle raisiolaiselle asiakkaalle

Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alue tarvitsee tulevaisuudessaakin erityishuoltopiiriin asiantuntemusta ja erityisosaamista, jotka liittyvät konsultaatio-, neuvonta- sekä avo- ja asumispalveluihin. Palveluntarpeet ovat usein ennalta arvaamattomia. Lisäksi erityishuoltopiiriltä ostetaan tarvittaessa määräaikaista hoito- ja kuntoutusjaksoja täydentämään omia palveluja henkilöille, joilla on vaativia erityistarpeita liittyen mielenterveyden tai autismin kirjon häiriöihin sekä haastavaan käytökseen.

KTO:n pyytämiin linjauksiin aikaisemmin mainituissa kysymyksissä Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueella todetaan seuraavaa: Kehitysvammaisten lasten pienryhmäkodin ja tilapäishoidon tarvetta ei tällä hetkellä akuutisti ole. Jalkautuvien palveluiden tarve arvioidaan aina erikseen yksilöllisen tarpeen mukaan tai yksikkökohtaisesti haastavissa tilanteissa.

Täydennyskoulutuksia olemme käyttäneet aktiivisesti ja tulemme edelleen hyödyntämään KTO:n koulutusasiantuntijapalveluita, jotka on koettu ammatillisina ja edullisina. Maksusitoumuskäytännöt terveydentilaan liittyvissä tutkimuksissa ovat Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueella selkeät, eikä muutoksiin ole tarvetta. Asumispalveluissa asiakkaat, joilla on vaativia erityistarpeita liittyen mielenterveyden tai autismin kirjon häiriöihin sekä haastavaan käytökseen tarvitsevat heti asumisen alkaessa riittävän tuen asumisen onnistumiseen, näille erittäin vaativan autetun asumisen palveluille on jatkossakin lisääntyvää tarvetta. Kehitysvammaisten tuettujen oppisopimusten toteuttaminen yhdessä erityisoppilaitosten kanssa on hyvä idea, jota KTO:n kannattaa lähteä kehittämään.

Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alue pitää KTO:n palveluita kehitettäessä kuitenkin tärkeänä sitä, että nykyisten palveluiden hintoihin ei kohdistu suuria nostopaineita. Uusia palveluita kehitettäessä kustannustehokkuuden näkökulma on tärkeä ottaa huomioon sekä se, että palveluita ei rakenneta päällekkäin kuntien omien palveluiden kanssa. KTO:n on aina hyvä ottaa huomioon kuntien taloustilanne ja tiedottaa ajoissa palveluiden muuttumisesta. Hinnoittelu tulisi toteuttaa kustannuslaskennan pohjalta, eikä kustannusten kasvu saisi ylittää kuntien sosiaali- ja terveystalvelujen yleistä kustannuskasvua. Palveluja suunniteltaessa yhteistyö kuntien kanssa on tärkeää. Näin kaikilla osapuolilla, perheellä, asiakkaalla ja kunnalla, on tiedossa palvelujen todellinen tarve ja niiden järjestämismahdollisuudet. Raision ja Ruskon yhteistoi-

minta-alue pitää tärkeänä sitä, että Varsinais-Suomessa säilyy riittävä kehitysvamma-alan tuki- ja erityisosaaminen. Tämä edellyttää, että KTO jatkaa osamisensa kehittämistä ottaen huomioon kuntien taloudelliset realiteetit.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta esittää oheisen vastauksen Raision kaupunginhallitukselle ja Ruskon kunnanhallitukselle annettavaksi lausuntona Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän toimintasuunnitelmaan vuodelle 2020.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Lautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi. Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän toimintasuunnitelmaan vuodelle 2020 pyydetään Raision vammaisneuvoston lausunto.

Leena Rihko poistui esteellisenä kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi kello 18.35 – 18.40. Esteellisyyden peruste hallintolain 28 § 1 mom. 5 kohta (yhteisöjäävi). Leena Rihko on Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän hallituksen jäsen.

Vammaisneuvosto 13.8.2019

Raision kaupungin vammaisneuvosto esittää muutoksia lopulliseen lausuntoon ottaen huomioon käsiteltävässä lausunnossa tummennetut kohdat.

Lisäksi vammaisneuvosto esitti kysymyksiä, jotka tullaan myöhemmin käsittelemään vammaisneuvoston kokouksessa johon kutsutaan tarvittavat asiantuntijat vastaamaan kysymyksiin.

Vammaisneuvosto kysyy

- miten varmistetaan laadukkaat talvelut esim. käytettävät mittarit, asiakaskyselyt ja niiden seuranta?
- miten huolehditaan moniammatillisesta yhteistyöstä, yhteistyö kaikkien osapuolien kanssa, kommunikaatio asiakkaan kanssa (erilaiset kommunikatiivälineet), talveluiden jalkauttaminen erittäin tärkeää ja tulee kehittää eteenpäin, palkkatyöhön pääsemistä tuettava ja samaa palkkaisuutta edistettävä?
- mahdollisen uuden kehitysvamma- ja vammaistalvelulain muutokset otettava huomioon.

- mitkä ovat vuosittaiset palveluiden kehittämistavoitteet?

Vammaisneuvosto lausuu lausuntonaan edellä mainitsemat mainitut asiat sosiaali- ja terveystalvelukunnan lausuntopyyntöön.

Tämä pykälä tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta 21.8.2019:

Kehitysvammahuollon tulostyksikön johtaja Katarina Leino ja johtava hoitaja Sari Tanninen 13.8.2019:

Raision kaupungin vammaisneuvosto on esittänyt Varsinais-Suomen erityishuoltopiiriin kuntayhtymän toimintasuunnitelman vuosille 2020 – 2022 lausuntoon muutoksia. Esitetyt muutokset näkyvät oheismateriaalissa Vammaisneuvoston muutokset tummennettuina.

Lopullinen lausuntoehdotus Varsinais-Suomen erityishuoltopiiriin kuntayhtymän toimintasuunnitelmaan vuosille 2020 – 2022, jossa on huomioitu vammaisneuvoston ehdottamat muutokset, on oheismateriaalina Lopullinen lausuntoehdotus.

Lisäksi vammaisneuvosto esitti kysymyksiä, jotka tullaan myöhemmin käsittelemään vammaisneuvoston kokouksessa, johon kutsutaan tarvittavat asiantuntijat vastaamaan kysymyksiin.

Oheismateriaali	1	KTON lausuntopyyntö.pdf
	2	Vammaisneuvoston muutokset tummennettuina.pdf
	3	Lopullinen lausunto.pdf

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta esittää oheisen vastauksen Raision kaupunginhallitukselle ja Ruskon kunnanhallitukselle annettavaksi lausuntona Varsinais-Suomen erityishuoltopiiriin kuntayhtymän toimintasuunnitelmaan vuodelle 2020.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastettiin kokouksessa.

Leena Rihko poistui esteellisenä kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi kello 18.23 – 18.25. Esteellisyyden peruste hallintolain 28 § 1 mom. 5 kohta (yhteisöjäävi). Leena Rihko on Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän hallituksen jäsen.

Tiedoksi

Ruskon kunnanhallitus
Kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuusto

§ 11

28.1.2019

Asianro 230/02.08.00/2019

§ 113**Valtuutettu Jukka Rantalan ym. valtuutettujen aloite koskien defibrillaattorien eli sydäniskurien hankintaa****Päätöshistoria**

Kaupunginvaltuusto 28.1.2019 11 §

Valtuutettu Jukka Rantala jätti seuraavan aloitteen:

”Nopean ensiavun aloitus ja defibrillaattorin käyttö vakavissa sairauskohtauksissa on ensiarvoisen tärkeää. Maallikoiden käyttöön tarkoitetut defibrillaattorit eli sydäniskurit ovat yleistyneet Suomessa julkisissa tiloissa ja työpaikoilla viime vuosien aikana. Iskureita voi nykyään ostaa myös yksityiset henkilöt. Defibrillaattorilla annetaan sähköisku sydänpysähdyspotilaalle, mikä saattaa yhdessä painelu-puhalluselvytyksen kanssa pelastaa potilaan hengen. Laitteella pyritään lopettamaan rytmihäiriö ja edesautetaan potilaan todennäköistä kuntoutumista.

Sydäniskurin vaatimusten mukaan se on merkittävä asianmukaisesti ja sijoitettava selkeästi ihmisten saataville. Raision kaupungin tiloista defibrillaattori löytyy mm Uintikeskus Ulpukasta. Muita paikkoja ei ole tiedossa, eikä niitä ole merkitty defi.fi verkkosivuille. Tämän aloitteen myötä tulee kaupungin julkistaa myös paikkatiedot laitteista ja merkitä ne defi.fi rekisteriin. Näemme, että kaupungin tulisi riskiperusteisesti arvioida muidenkin toiminnallisten kokoontumispaikkojen tarve vastaavien maallikkokäyttöön tarkoitettujen sydäniskurien hankkimisen osalta.

Suomen Punaisen Ristin mukaan defibrillaattoreita kannattaa olla etenkin paikoissa, joissa liikkuu paljon ihmisiä. Esimerkiksi moniin ostoskeskuksiin, lentokentille sekä juna- ja bussiasemille onkin jo hankittu sydäniskuri.

Suomessa tapahtuu vuosittain noin 2 500 odottamatonta tajunnanmenetyskohtausta, sydänpysähdystä sairaalan ulkopuolella. Potilaan ennusteen ja toimimisen kannalta tärkeintä on välittömästi sydänpysähdysten toteamisen jälkeen aloitettu peruselvytys ja sydämen defibrillointi sydäniskurilla. Hyvän ennusteen kannalta defibrillointi tulisi suorittaa mahdollisimman nopeasti, viimeistään 3-5 minuutin kuluessa tapahtumasta. Ensihoidon paikalle saapuminen saattaa viivästyä suhteessa tähän optimaaliseen sydämen defibrillointiin. Tämän vuoksi opastavien sydäniskureiden saatavuutta tulisi parantaa. Koulutamattoman henkilön käyttämänäkin opastava sydäniskuri on tehokas ja turvallinen elvytysväline. Oikein sijoitettuna sydäniskureilla voidaan merkittävästi

parantaa sydänpysähdyspotilaiden toipumista. Uusien laitteiden myötä äkillisten kammioperäisten rytmihäiriöiden saaneiden ihmisten selviytymisennuste paranee oleellisesti.

Esitämme, että kaupungissa selvitetään riskiperusteisesti aloitteen mukaisten sydäniskurien tarve esim. vanhuspalveluissa, isoimpien liikuntatilojen ja koulujen sekä kaupungin julkisten tilojen osalta ja laaditaan arvioinnin perusteella laitteiden hankintaohjelma.

Julkinen defi.fi-sivusto näyttää lähimpien sydäniskurien sijainnin kartalla. Defi.fi- sivuston mukaan Raisiossa on sydäniskuri Rasekon ammattiopistolla, Kauppakeskus Myllyssä, Autokeskuksessa sekä Ikeassa.

Sydäniskurien hankinta voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen maantieteellisen sijainnin ja riskiarvioinnin perusteella. Ensimmäisen vaiheen kohteisiin ehdotamme laitteiden hankkimista mahdollisimman nopeasti, toisen vaiheen kohteisiin 1-2 vuoden kuluessa ja muihin kohteisiin harkinnan mukaan. Terveystalvhuollon toimipisteet voidaan jättää hankintaohjelman ulkopuolelle, koska paikalla on aina elvytystaitoista henkilöstöä ja tarvittavaa välineistöä. Lisäksi valtuustoaloite kohdistuu erityisesti maallikkokäyttöön tarkoitettujen sydäniskureiden hankintaan.

Laitteiden hankinta

Esimerkiksi LIFEPAK CR2 -defibrillaattorin ja seinäkaapin hinta on yhteensä noin 2000 euroa ja halvimmillaan laitteen saa alle 1 000 eurolla. Hankinnan kokonaishinta määräytyy hankintaohjelman mukaisesti muutamalle vuodelle ja ehdotuksena on, että jokainen yksikkö hankkii laitteen omaan vuosittaiseen talousarvioon sisällytettynä.

Ensimmäisten laitteiden hankintaan voidaan tehdä lahjoituspyyntö Raision LC klubeille, LC Raisio ja LC Martinus.

Lions-liitto on aloittanut hankkeen, jonka tavoitteena on sydäniskureiden määrän lisääminen Suomessa. Suomessa on noin 940 lionsklubia. Tavoitteena on, että jokainen klubi rahoittaisi vähintään yhden laitteen hankinnan, jolloin maahamme saataisiin hankittua lähes 1 000 sydäniskuria lisää.

Jotta sydäniskuria uskalletaan ja osataan käyttää niin ensiaputaitoja tulee entisestäään vahvistaa. Raision kaupungin tulee varmistaa henkilöstönsä ensiapuvalmius. Ensiapukoulutukseen sisältyy nykyään myös sydäniskurin käyttö.

Raisiossa 28.1.2019

Jukka Rantala
Merja Niemi
Erkki Haavisto
Elisa Vuorinen

Pekka Heikkilä
Jari Pulkkinen
Janne Laulumaa
Kimmo Kosonen

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

21.08.2019

Harri Seikola
Saila Rintee
Helena Viljanen
Annika Aaltonen
Tanja Parkko”

Niinä Äikäs
Eija Erasvuo
Jukka A. Rantala
Maria Virko

Päätös

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 4.2.2019 § 34

” - - -

Kaupunginhallitus lähettää - - - valtuutettu Jukka Rantalan aloitteen koskien defibrillaattorien eli sydäniskurien hankintaa konsernihallinnon ja sosiaali- ja terveyskeskuksen valmisteltavaksi, - - -”

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta 21.8.2019

Johtava yllääkäri Arto Raassina 8.8.2019:

Aloite sydäniskureiden hankinnasta on hyvin laadittu ja tärkeä. Kuten aloitteessa todetaan, nopean ensiavun aloittaminen vakavissa sairaskohtauksissa on tärkeää. Sydänpysähdyksen yhteydessä aika ratkaisee potilaan ennusteen. Kun sähköiskua päästiin antamaan elvytyksen yhteydessä potilaalle alle 3 min sydänpysähdyksestä, oli selviytymisprosentti 74 %, ja laski alle 50 %:iin ja huonommaksi tämän jälkeen. Kun sähköiskua päästään antamaan potilaalle alle 3-5 min sydänpysähdyksestä, voidaan jopa 50 - 70 % sydänpysähdyksen rytmihäiriön vuoksi saaneista pelastaa.

Automaattisia, maallikkokäyttöön tarkoitettuja sydäniskureita on tarkoituksenmukaista sijoittaa yleisiin tiloihin, jossa liikkuu runsaasti ihmisiä. Näitä ovat mm. kirjastot, uimahallit, liikuntahallit ym. Kuten aloitteessa todetaan, terveydenhuollon yksiköt hankkivat omaan käyttöönsä eri tyyppiset, ammattikäyttöön tarkoitetut laitteet.

Automaattisten sydäniskureiden hinta on aloitteen mukainen, n. 1000 - 2000 €/laite. Useamman laitteen kilpailutus voi laskea hintaa.

Sosiaali- ja terveyskeskus suosittelee keskuksille laitteiden hankintaa aloitteessa mainitulla tavalla. Hankintaesitys valmistellaan myös sosiaali- ja terveyskeskuksen osalta budjetin valmistelun yhteydessä.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta antaa valtuustaloitteeseen edellä olevan vastauksen.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastettiin kokouksessa.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuusto

§ 135 15.10.2018

Asianro 1045/00.04.01/2018

§ 114**Valtuutettu Jonni Moislahden ym. valtuutettujen aloite koskien Raision ja Ruskon sotepalveluiden yhteistoimintasopimukseen liittyvää selvitystä****Päätöshistoria**

Kaupunginvaltuusto 15.10.2018 135 §

Valtuutettu Jonni Moislahti jätti seuraavan aloitteen:

”Raisio on tuottanut jo vuosia Ruskolle sotepalvelut yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Raisio on mukana myös monissa muissa ylikunnallisissa sopimuksissa ja yhtiöissä. Valitettavasti monissa näissä olemme joutuneet kantaamaan muita suurempia kustannuksia.

Pyydämme perusteellista selvitystä Raisio-Rusko soten yhteistoimintasopimuksen plussista ja miinuksista Raision kaupungin sekä raisiolaisten veronmaksajien kannalta tarkasteltuna. Lisäksi pyydämme näiden perusteella arviointia sopimuksen järkevyydestä toiminnallisesti ja taloudellisesti Raisiolle tulevaisuudessa. Kustannustenjakoa tapahtuu nyt tapahtumaperusteisesti. Onko myös mm. sote- palvelujen tuottamiseksi tarvittavien hallinnon, tukitoimintojen ja kehittämistyön, jne. sivu/piilokulujen osalta kustannukset jaettu? Vai kantaako Raisio mahdollisesti joistain potilastyön tai sosiaalipalvelujen suorista tai epäsuorista kustannuksista itse isomman siivun taikka jopa kokonaan kustannukset itse?

Raisiossa 15.10.2018

Jonni Moislahti	Jukka A. Rantala
Niina Puoskari	Helena Viljanen
Tanja Parkko	Pipsa Allén
Elisa Vuorinen	Kaisaleena Lilja
Janette Broberg	Eeva Savola
Jukka Rantala	Jari Pulkkinen
Merja Niemi	Mikko Kangasoja
Markus Maunula	Tuija Hyytiä
Mika Koivisto	Jouni Mäki
Eija Erasvuo”	

Päätös

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 29.10.2018 § 383

” - - -

Kaupunginhallitus lähettää - - - valtuutettu Jonni Moislahden aloitteen koskien Raision ja Ruskon sote-palveluiden yhteistoimintasopimukseen liittyvää selvitystä sosiaali- ja terveyskeskuksen valmisteltavaksi, - - -”

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta 21.8.2019

Sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg ja talouspäälikkö Sami Koskikallio:

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 29.10.2018 § 383 päättänyt lähettää valtuutettu Jonni Moislahden aloitteen koskien Raision ja Ruskon sote-palveluiden yhteistoimintasopimukseen liittyvää selvitystä sosiaali- ja terveyskeskuksen valmisteltavaksi.

Yhteistoimintasopimus sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä Raision kaupungin ja Ruskon kunnan välillä on tullut voimaan 1.1.2009. Raision kaupunki on isäntäkunta ja Ruskon kunta on sopimuskunta. Sopimuksen mukaan Raision kaupunki järjestää Ruskon kunnan sosiaali- ja terveystalvelut.

Ruskon kunta maksaa joka kuukausi Raision kaupungille tasaerälaskun mukaisen summan sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta. Toteuman ja maksuosuuden tarkistus tehdään joka vuosi tilinpäätöksen yhteydessä. Ruskon maksuosuus perustuu suoritteiden mukaiseen palvelujen käyttöön.

Ruskon kunnan kuukausittain maksama tasaerälaskun suuruus saadaan Maisema-järjestelmän avulla. Talousarvion teon yhteydessä huomiota kiinnitetään eurojen lisäksi myös suoritteisiin. Taloussuunnitteluohjelmassa olevat eurot siirretään myös Maisema-palveluun ja Maisema-palveluun kirjattujen suoritteiden avulla saadaan Raision ja Ruskon luvut (toimintakulut ja toimintatuotot) erotettua tarkasti toisistaan.

Maksuosuuden laskemista varten jokaisesta palvelualueesta kerätään Ruskoa koskevat toimintakulut, joista vähennetään Ruskoa koskevat toimintameno- ja näihin nettotoimintakuluihin lisätään Ruskoa koskevat poistot sekä sosiaali- ja terveyskeskuksen hallinnon osuus. Hallinnon osuus on ollut viime vuosina 15-17 prosentin välillä hallintopalveluiden nettotoimintakuluista.

Näin muodostunut summa on talousarvionmukainen Ruskon maksuosuus (koko vuosi), joka laskutetaan Ruskon kunnalta.

Tilinpäätöksessä tehdään sama prosessi, mutta tilinpäätöseuroilla ja -suoritteilla. Näin saadaan laskettua Ruskon todellinen sosiaali- ja terveystalveluiden käyttö tilivuoden aikana.

Näin muodostunutta Ruskon lopullista maksuosuutta verrataan talousarviosta laskettuun maksuosuuteen. Jos talousarvioon perustuva maksuosuus on suurempi kuin tilinpäätöksen mukainen maksuosuus niin Ruskon kunnalle palautetaan näiden erotus. Jos puolestaan tilinpäätöksen mukainen maksuosuus on suurempi kuin talousarvion mukainen maksuosuus niin Ruskon kunnalta laskutetaan näiden erotus.

Maksuosuuksien väliset euromääräiset erot syntyvät juuri toiminnassa tapahtuvien muutosten vuoksi eli toiminta ei aina mene niin kuin talousarviossa on arvioitu. Yksi suurimmista Ruskon maksuosuuteen vaikuttavista seikoista on erikoissairaanhoido ja sen kehitys tilikauden aikana. Suurista palvelualueista myös hoito- ja hoivapalveluilla on vaikutusta Ruskon maksuosuuden muutokseen.

Valtuustoaloitteessa pyydetään sopimuksen tarkastelua Raisen kaupungin ja raisiolaisten veronmaksajien näkökulmasta. Sopimuksen myönteisenä asiana voidaan pitää laajempaa väestöpohjaa ja palveluverkostoa.

Ns. Paras-laki velvoittaa kunnat järjestämään sote-palvelut riittävällä, vähintään noin 20.000 asukkaan väestöpohjalla. Tätä veloitetta on jatkettu lailla, jonka tarkoituksena on estää yhteistoiminta-alueiden purkaminen.

Lakia kuntien ja kuntayhtymien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa (548/2016, muutettu lailla 1057/2017) voimassaoloa jatkettiin vuoden 2022 loppuun saakka (1326/2018). Myös ns. Paras-lakia jatkettiin vuoden 2020 loppuun saakka (1327/2018). Lait tulivat voimaan 1.1.2019.

Laissa 1327/2018 puhutaan yhteistoimintavelvoitteen jatkamisesta. Tällä lailla jatketaan kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annetun lain (169/2007) 5, 5 a ja 5 b §:n soveltamista sekä valtioneuvoston mainitun lain 5 a §:n tai 15 §:n 2 momentin nojalla määrittämien perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistoimintavelvoitteiden voimassaoloa vuoden 2020 loppuun. Kunnan ei kuitenkaan tarvitse siirtää mainitun lain 5 §:ssä tarkoitettua yhteistoiminta-alueen hoidettavaksi sellaisia tehtäviä, joita se on hoitanut tämän lain voimaan tullessa.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta antaa valtuustoaloitteeseen edellä olevan vastauksen.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Lautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi. Uudelleen valmistelun toivotaan keskittyvän yhteistoiminnan hyviin ja huonoihin puoliin sekä kehitettäviin asioihin.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Asianro 576/01.04.02/2018

§ 115**Työterveyshuolto Aurinkoristeyksen liiketoiminnan myyntiin liittyvän yhteistointamenettelyn päättäminen**

Sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg 8.8.2019

Sosiaali- ja terveystalveluiden lautakunta on kokouksessaan 15.5.2019 § 76 päättänyt antaa sosiaali- ja terveyskeskuksen tehtäväksi käydä yhteistointamenettelyä koskevan lain mukaiset neuvottelut liikkeenluovutuksen osalta. Liikkeenluovutus koskee Työterveyshuolto Aurinkoristeyksen liiketoiminnan myyntiä Pihlajalinna Oy:lle.

Yhteistointamenettelyn mukainen neuvottelu koskien Raision kaupungin Työterveyshuolto Aurinkoristeyksen myyntiä Pihlajalinna Oy:lle on käyty 18.6.2019. Neuvottelun pöytäkirja on oheismateriaalina. Neuvottelussa käytiin läpi lain työnantajan ja henkilöstön yhteistointinnasta kunnissa 11§:n edellyttämät asiakohdat.

Oheismateriaali 4 Yhteistointamenettelyn pöytäkirja TTH 18.6.2019.pdf

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta päättää todeta yhteistointamenettelyn päättyneeksi koskien Raision kaupungin Työterveyshuolto Aurinkoristeyksen myyntiä Pihlajalinna Oy:lle.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Pihlajalinna Oy

Työterveyshuolto Aurinkoristeyksen henkilöstö
Tehy
Juko ry.
Kaupunginhallitus

Oheismateriaali	5	Intime-raportti 1-6 2019
	6	TA-seuranta 1-6 2019
	7	Toteutumisvertailut
	8	Kommentit

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta merkitsee lautakunnan sekä Raisen ja Ruskon talousarvioiden toteutumisen tiedokseen sekä saattaa ne edelleen kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston tietoon.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastettiin kokouksessa.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Asianro 1204/02.02.00/2018

§ 117**Sosiaali- ja terveystalouden lautakunnan vuoden 2019 talousarvioon sisältyvä kohdentamaton menoleikkaus**

Taluspäällikkö Sami Koskikallio 7.8.2019:

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta hyväksyi kokouksessaan 12.12.2018 § 232 vuoden 2019 talousarvion käyttösuunnitelman. Lautakunnan vuoden 2019 talousarvion käyttösuunnitelmaan sisältyy 1.000.000 euron kohdistamaton menoleikkaus (tili 4940, kustannuspaikka 211010).

Käyttösuunnitelman sisällöstä ja siihen tehtävistä muutoksista päättää lautakunta.

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunnalle esitetään, että 1.000.000 euron menoleikkaus kohdistetaan hoito- ja hoivapalveluiden alle kustannuspaikalle 264025 (Palveluasumisen ostot / Raisio) ja tilille 4330 (Asiakaspalveluiden ostot muilta).

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalouden johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta päättää, että:

vuoden 2019 talousarvion käyttösuunnitelmassa oleva 1.000.000 euron kohdistamaton menoleikkaus (tili 4940, kustannuspaikka 211010) toteutetaan määrärahasiirtona siten, että kumotaan vähennys tililtä 4940 ja kustannuspaikalta 211010 suuruudeltaan 1.000.000 euroa ja siirretään samansuuruisiksi vähennykseksi hoito- ja hoivapalveluiden alle tilille 4330 (Asiakaspalveluiden ostot muilta) ja kustannuspaikalle 264025 (Palveluasumisen ostot / Raisio).

Päätös

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Armi Peltonen, Konsernihallinto

Asianro 29/02.06.01/2019

§ 118**Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan saatavien poistot 21.8.2019**

Taloustäällikkö Sami Koskikallio 13.8.2019:

Kirjanpitolain 5 luvun 2 §:n mukaan saamiset merkitään taseeseen enintään todennäköiseen arvoonsa. Täten saamiset, joiden kertyminen on epätodennäköistä, tulee poistaa taseesta kirjaamalla ne tilivuoden luottotappioiksi.

Oheismateriaalina seuraavaan salassa pidettävään luetteloon on koottu sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan saamiset vuosilta 2018 - 2019. Saamia ei perintä- ja ulosottoimenpiteistä huolimatta ole saatu perittyä, joten ne tulee poistaa kirjanpidosta. Oheismateriaali on nähtävänä kokouksessa.

Saamisten kokonaissumma on 1471,20 euroa.

Saamisten määrään vaikuttaa se, että kunnan tulee muun muassa terveydenhuoltolain 24 §:ssä ja sosiaalihuoltolain 12 §:ssä säädettyjen hoito- ja huolenpitovelvoitteiden nojalla antaa jokaiselle maksukyvyistä riippumatta hänen tarvitsemansa hoito- ym. palvelut siinä laajuudessa kuin lainsäädännössä tarkemmin säädetään.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta päättää poistaa oheismateriaaliin sisältyvät saamiset kirjanpidosta.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Asianro 576/06.00.00/2019

§ 119

Ruskon kunnanvaltuuston aloite - Ruskon terveysaseman ja neuvolan aukioloaikojen joustaminen

Johtava ylilääkäri Arto Raassina ja ylihoitaja Janna-Sofia Saarinen 6.8.2019:

Ruskon kunnanvaltuustolle on jätetty 25.3.2019 Ruskon demariryhmän aloite, jossa Ruskon demareiden valtuustoryhmä esittää Ruskon terveysaseman aukioloaikoihin joustoa. Aloitteessa esitetään, että 2 x viikossa neuvolan ja terveydenhoitajien vastaanotot jatkuisivat klo 18.00 asti.

Aloitteessa esitetään terveysaseman aukioloaikojen muutosta, mutta aloite kohdistuu ilmeisesti kuitenkin neuvolaan, joka toimii samassa rakennuksessa, mutta on terveysasemasta erillinen yksikkö.

Terveydenhoitajat ottavat nyt jo vastaan joustavasti sovitusti klo 16.00 jälkeen sekä Raisiossa että Ruskolla. On parempi, että näitä aikoja on edelleen sopimuksen mukaan, eikä turhaan päätettynä ja sidottuna tiettyihin päiviin.

Neuvoloissa on ollut myös iltavastanottokokeilu sekä äitiys- että lastenneuvolassa vuonna 2018. Äitiysneuvolan osalta tämä toimi hyvin ja siis edelleenkin aikoja annetaan myös klo 16 jälkeen (ja ennen klo 8.00), mutta lastenneuvolan osalta kokeilu todettiin huonoksi. Päiväkotipäivän jälkeen pieni lapsi ei jaksa keskittyä terveystarkastuksen vaativiinkin tehtäviin. Lisäksi lapsi on usein päiväkotipäivän jälkeen nälkäinen ja 1-1½ tunnin tarkastusta ei koettu kovinkaan hedelmälliseksi, tuli uusintakäyntejä, kun lapsi ei ollut yhteistyökykyinen. Lastenneuvolastakin saa aikoja virka-ajan ulkopuolella sovitusti, usein nämä käynnit ovat joku puuttuva rokotus tai muu kontrolli.

Syksyllä 2019 on tarkoitus aloittaa avoneuvolatoiminta, jonka yhtenä ajatuksena olisi, että tarjoamme palveluita myös 16 jälkeen jonain päivänä keskustan neuvolassa Raisiossa. Nämä ovat juuri niitä pieniä käyntejä, johon voi tulla ilman ajanvarausta. Palvelu on suunnattu myös ruskolaisille.

Iltavastanottoaikojen yhtenä haasteena on työturvallisuus, jos työ tapahtuu yksintyöskentelynä.

Terveysasemalla ei ole mahdollista pidentää aukioloaikoja nykyisellä henkilökuntaresurssilla. Lisää henkilökuntaa ei voida palkata, koska nykyiset terveysaseman tilat ovat täynnä. Näin ollen terveysaseman aukioloaikojen pidentäminen ei ole mahdollista.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta antaa edellä olevan vastauksen Ruskon kunnanvaltuuston demariryhmän aloitteeseen

Päätös

Lautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi, koska aloitteessa esitettyihin asioihin ei vastattu suoraan. Uudelleen valmistelussa toivotaan vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

1. Kuinka joustoa voidaan lisätä nykyisellä henkilöstöllä ja käyttäen olemassa olevia tiloja?
2. Kuinka paljon lähimenneisyydessä, esimerkiksi viimeisen puolen vuoden aikana, on terveystalvelukeskuksessa virka-ajan ulkopuolella talveltu kuntalaisia?
3. Kuinka kuntalaisten talveluja voidaan nykyresursseilla parantaa?

Tiedoksi

Ruskon kunta

Asianro 749/05.15.00/2019

§ 120**Sopimuksen irtisanominen koskien A-klinikka Oy:n päihdehuoltolaissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista**

Johtava ylilääkäri Arto Raassina ja johtava psykologi Salla Peurasaari
20.6.2019:

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta päätti kokouksessaan 14.3.2019 § 29, että Raision sosiaali- ja terveyskeskus valtuuttaa Turun kaupungin kilpailuttamaan puolestaan päihdehuollon avo-, vieroitus- ja selviämisasemapalvelut. Kilpailutus kattaa päihdehuollon avopalvelut, katkaisuhoidon ja lyhytaikaisen vieroitushoidon.

Kilpailutuksen valmistelua on jatkettu yhdessä Turun kaupungin edustajien kanssa. Tarjouspyynnön valmistelussa on edetty, ja kilpailutuksen suunnitelman mukaan sopimuskausi kilpailutetun toimittajan kanssa alkaisi 1.9.2020.

Raision kaupungin sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan päätöksellä 24.11.2010 § 392 näitä nyt kilpailutettavia palveluita on hankittu A-klinikkasäätiöltä 1.1.2011 alkaen. A-klinikkasäätiö on muuttanut myöhemmin nimensä A-klinikka Oy:ksi. Sopimuksessa on vuoden irtisanomisaika.

Kilpailutuksen takia A-klinikka Oy:n sopimus tulee irtisanoa 1.9.2020 alkaen kilpailutusta koskevalta osalta.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta päättää, että A-klinikka Oy:n päihdehuoltolaissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista sisältävä sopimus irtisanoetaan siten, että sopimuksen viimeinen voimassaolopäivä on 31.8.2020.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

A-klinikka Oy

Asianro 977/00.01.00/2017

§ 121**Läsnäolo- ja puheoikeuden myöntäminen nuorisovaltuuston jäsenille sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan talousarviokokoukseen**

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg 6.8.2019:

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta on käsitellyt kokouksessaan 10.10.2018 § 191 nuorisovaltuuston pyyntöä puhe- ja läsnäolo-oikeudesta sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan kokouksissa. Lautakunta päätti tuolloin, että läsnäolo- ja puheoikeutta ei myönnetä nuorisovaltuuston edustajalle. Samalla lautakunta päätti myös, että lautakunnan puheenjohtajisto ja sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja tapaavat nuorisovaltuuston edustajat vähintään kerran vuodessa.

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan puheenjohtajisto ja sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja tapasivat nuorisovaltuuston edustajat 24.5.2019. Tapaamisessa nousi uudelleen esiin nuorisovaltuuston edustajan mahdollinen läsnäolo- ja puheoikeus sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan kokouksessa. Tapaamisessa sovittiin, että on perusteltua myöntää läsnäolo- ja puheoikeus sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan ensimmäiseen talousarviokokoukseen ja tilinpäätöskokoukseen julkisen esityslistan osalta.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta päättää myöntää nuorisovaltuuston erikseen nimeämälle edustajalle läsnäolo- ja puheoikeuden lautakunnan ensimmäiseen talousarviokokoukseen ja tilinpäätöskokoukseen julkisen esityslistan osalta.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Nuorisovaltuusto

Asianro 761/00.01.01/2019

§ 122**Vanhusneuvoston sihteerin valinta**

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg 27.6.2019:

Raision kaupunginhallituksen 10.2.2014 § 47 vahvistaman Raision vanhusneuvoston toimintasäännön 5 §:n mukaan sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta nimeää sosiaali- ja terveystoiminta tuntevista toimihenkilöistä vanhusneuvostolle sihteerin. Sihteeri huolehtii puheenjohtajan johdolla esityslistan laatimisesta sekä muista vanhusneuvoston kokouksiin ja toimintaan liittyvistä asioista.

Kaupunginhallitus on päättänyt kokouksessaan 17.6.2019 § 239, että sosiaali- ja terveystalvelujen keskus nimeää vanhusneuvostoon yhden jäsenen, joka toimii myös teknisenä sihteerinä.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta nimeää vanhusneuvoston jäseneksi ja tekniseksi sihteeriksi ikäneuvolan sairaanhoitajan vakanssissa toimivan työntekijän.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Vanhusneuvoston sihteeriksi valittu
Sanna Tammilehto, Konsernihallinto
Raision vanhusneuvosto

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

21.08.2019

Kaupunginhallituksen konsernijaosto

§ 145

3.6.2019

Asianro 682/01.02.01/2019

§ 123**Henkilökohtaiset lisät****Päätöshistoria**

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 3.6.2019 145 §

Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen II palkkausluvun 11 § :n pöytäkirjamerkinnän mukaan viranhaltijoiden ja työntekijöiden henkilökohtaisiin lisiin tulee suunnata vähintään 1,3 %. Tarkistus tulee tehdä vuosittain.

Lääkärisopimuksen mukainen vähimmäismäärä 3,5 % terveyskeskuksen lääkäreillä ja hammaslääkäreillä.

Viime vuonna tarkistukset on suoritettu 1.5.2018 lukien.

Yhteenveto henkilökohtaisista lisistä liitteenä. Alarajat täyttyvä lukuun ottamatta lääkäreitä, joissa vauus kohdistuu terveyskeskuslääkäreihin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallituksen konsernijaosto merkitsee yhteenvedon henkilökohtaisista lisistä tietoonsa saatetuksi ja antaa sosiaali- ja terveystalvelukunnan tehtäväksi tarkistaa terveyskeskuslääkäreiden henkilökohtaisia lisiä 1.5.2019 lukien 407,74 eurolla.

Päätös

Kaupunginhallituksen konsernijaosto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta 21.8.2019

Johtava yllääkäri Arto Raassina 7.8.2019:

Kaupunginhallituksen konsernijaosto on antanut sosiaali- ja terveystalvelukunnalle tehtäväksi tarkistaa terveyskeskuslääkäreiden henkilökohtaisia lisiä 1.5.2019 lukien 407,74€.

Sosiaali- ja terveystalveluksen osalta valmistelu on tehty konsernijaoston ohjeistuksen mukaisesti. Esityslistan liitteinä on esitys henkilökohtaisten lisien jaosta. Henkilökohtaisten lisien jakoesitykset perustuvat esimiesten suorittamaan työntekijöiden työsuoritusten arviointiin.

Liitteet

- 1 HENKILÖKOHTAISET LISÄT KESKUKSITTAIN JA SOPIMUKSITTAIN
- 2 Lääkärien henkilökohtaiset lisät elokuu 2019 esitys lautakunnalle.pdf

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelusjohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta päättää hyväksyä liitteessä esitetyt palkantarkistukset sosiaali- ja terveystalveluksessa 1.5.2019 lukien

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Nimetyt
palkat

Asianro 814/01.02.01/2019

§ 124**Vammaistalvelujen ohjaajan määrääkainen palkantarkistus**

Palveluyksikön johtaja Hannele Leppänen 13.8.2019:

Raision kaupungin vammaistalvelutoimiston sosiaalityöntekijä on irtisanoutunut virastaan 1.8.2019 lukien siten, että hän jää vuosilomalle 24.6.2019 alkaen.

Asiakastyön, päätösten valmistelun sekä välttämättömien talvelujen on jatkuttava keskeytyksettä, jotta vammaistalveluille määrättyjä työtehtäviä pystytään hoitamaan. Myös asiakkaiden oikeudet vaativat, että vammaistalveluyksikön lakisääteiset tehtävät turvataan.

Tämän vuoksi esitetään vammaistalveluyksikön ohjaaja ***lle 5 %:n määrääkasta tehtäväkohtaisen palkan tarkistusta. 24.6.2019 alkaen. Ohjaajan lisätyö on valmisteluluonteista ja koskee avustavia tehtäviä ja tapahtuu johtavan sosiaalityöntekijän ohjauksessa.

Palkan tarkistusta haetaan siihen saakka kunnes uusi sosiaalityöntekijä aloittaa virassaan.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalveluiden lautakunta päättää myöntää KVTES:n mukaista 5 %:n määrääkasta palkanlisää ohjaaja ***lle 24.6.2019 alkaen. Lisää maksetaan siihen asti, kunnes vammaistalveluyksikön uusi sosiaalityöntekijä on aloittanut virassaan.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Palkat
ao. henkilö

Asianro 28/00.02.04/2019

§ 125**Sosiaali- ja terveystalveluksen viranhaltijapäätökset 21.8.2019**

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta on saanut tietoonsa oheismateriaalin mukaiset sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan alaisten viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan 19.9.2018 päätöksen § 156 mukaisesti.

Viikon 33 aikana tehdyt viranhaltijapäätökset julkaistaan kaupungin verkkosivuille perjantaina 16.8.2019.

[Linkki sosiaali- ja terveystalveluksen viranhaltijapäätöksiin.](#)

Oheismateriaali   11   Soten vh-päätökset 21.8.2019.pdf

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta merkitsee päätökset tietoonsa saateiksi ja päättää, että kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta ei käytetä.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Muutoksenhakuohje pöytäkirjaan (108-134 §)

Muutoksenhakukiellot

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai valitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Kuntalaki 136 §):

§ 108 – 119, 125 - 128

Muun lainsäädännön mukaan ei seuraaviin päätöksiin saa hakea muutosta valittamalla. Päätösnumerot ja muutoksenhakukiellon perusteet:

§

Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus

Oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Hallintovalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus annetaan pöytäkirjanotteen liitteenä.

Oikaisuvaatimusohje

Seuraavista päätöksistä voidaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus siltä osin kuin kyse ei ole kunnallisten virka- ja työehtosopimusten soveltamisesta tai tulkinnasta (laki kunnallisesta viranhaltijasta 50 § ja laki työtuomioistuimesta 1 §). Kuntalain 134 §:n mukaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla, vaan valitus voidaan tehdä vasta oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä:

§ 120 - 124

Oikaisuvaatimuksen tutkiva viranomainen

Raision kaupungin sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta
Nallinkatu 3, PL 100, 21201 Raisio
sosiaali.terveys@raisio.fi
faksi (02) 435 4376
puh. (02) 434 3111 (vaihde)

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

Valitusosoitus

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, päätökseen saa hakea muutosta myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valitusviranomainen

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2-4, PL 32, 20101 Turku
turku.hao@oikeus.fi
faksi 029 56 42414

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Kunnallisvalitus; pykälät

§ Valitusaika 30 päivää

Hallintovalitus; pykälät

§ 129 - 134 Valitusaika 30 päivää

Muu valituselin

(nimi ja postiosoite) Valitusaika x päivää

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaantipäivästä.

Valituskirja

Valituskirjassa on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Valituskirja on valittajan tai muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Myös laatijan nimi ja kotikunta on mainittava.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan alkuperäisenä tai jäljennöksenä, todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava sekä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aiemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirja on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Sosiaalihuoltolain 46 §:n perusteella tehty valitus voidaan toimittaa sa-
nottuna aikana myös Raision sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnalle,
jonka tulee oman lausuntonsa ohella toimittaa se hallinto-oikeudelle. Omalla
vastuulla valituskirjat voi lähettää postitse, sähköpostilla, faksilla tai lähetin
välityksellä. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asi-
ointipalvelussa osoitteessa [https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistui-
met](https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistui-
met). Valitusasiakirjat on lähetettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen
valitusajan päättymistä.